

TEMATICKÝ PLÁN (ŠR 2018/19)

Název vyučovacího předmětu: MATURITNÍ DĚJEPIS

Vyučující: Václav Brdek

Dotace vyučovacích hodin: 2 hod./týden

Učební texty: Studentům budou k dispozici učebnice Dějepis 1 - 4 (řada SPN), velké množství dalších textů (částečně převzatých, částečně vytvořených studenty ve spolupráci s vyučujícím)

Pojetí vyučovacího předmětu (obecné cíle):

Předmět Maturitní dějepis probíhá v dvouletém cyklu (septimáni a oktáváni).

Obecné cíle Maturitního dějepisu jsou shodné s koncepcí výuky předmětu Dějepis: cílem je pomoci studentům získat schopnost základní i hlubší orientace v dějinách (předpokládáme, že seminář navštěvují studenti profilující se na historii, popřípadě alespoň obecněji na společenskovědní obory). Studenti by si během studia měli osvojit historickou terminologii v požadovaném rozsahu, poměrně rozsáhlé penzum faktografických znalostí a také by měli prohlubovat své dovednosti v oblasti práce se zdroji historických informací (prameny, literatura). Souběžně by však měli pochopit, že fakta jsou pouze prostředkem, nikoli cílem výuky. Studenti nemusí vždy znát podrobnou chronologii jednotlivých událostí, měli by se snažit však porozumět jejich podstatě a smyslu, příčinám i důsledkům. Studenti se učí srovnávat jednotlivé epochy a dějinné zvraty a snaží se pochopit základní odlišnosti i vazby mezi nimi. Výuka v semináři by u studentů též měla rozvíjet schopnost identifikovat různé interpretace historických jevů, podrobovat je fundované kritice, dále rozvíjet umění korektně diskutovat, správně argumentovat a obhajovat svůj názor na základě zjištěných informací. Důležitou součástí výuky je také formativní složka.

Specifickým cílem předmětu Maturitní dějepis je připravit studenty, aby se za pomoci vyučovacího a prostřednictvím uvedených metod připravili na úspěšné složení maturitní zkoušky v profilové části maturitních zkoušek, dále aby jejich poznatky byly hlubší a dlouhodobě uchovávané v paměti a aby studenti (vedle potřebných znalostí) k problémům dějinného vývoje zaujímalí (kritické) postoje (a to především, pokud určité historické jevy a události ovlivňují i současné dění). Dále je úkolem studentů rozvíjet své dovednosti v oblasti heuristické. Maturitní dějepis nesměřuje pouze k maturitní zkoušce, studenti by měli být schopni své poznatky a kompetence využít i při dalším studiu.

Obsahová charakteristika předmětu:

Obsahově vede předmět studenty k osvojení všeobecných znalostí ve sféře dějinného vývoje, přičemž důraz je kladen na dominantní komponenty vývoje lidské civilizace a na osvojení si problematiky moderních dějin v širším záběru.

Postupy výuky (metody):

V předmětu Maturitní dějepis vyučující využívají rozsáhlou škálu postupů (metod) výuky, z nichž mezi nejvýznamnější patří: výklad, diskuse, skupinová i individuální práce studentů (např. forma „miniprojektů“), hraní rolí, tvůrčí psaní, brainstorming, dramatizace, metoda expertních skupin aj. Součástí výuky mohou být též přednášky a besedy (odborníci, pamětníci).

Hodnocení, aktivity:

V rámci semináře studenti mají šanci prokázat své znalosti a kompetence (dovednosti) v rámci řady aktivit - při ústním zkoušení, v rámci testů (řada různých typů) i v rámci četných samostatných prací a drobných badatelských úkolů (některé jsou zpracovány v rámci výuky, jiné v rámci domácí práce). Velmi důležitou roli též hraje schopnost diskutovat v rámci vyučovacích hodin a obecně aktivita v hodinách. V předmětu nelze obecně uspět bez plnění zadaných domácích prací.

Maturitní okruhy jsou rozděleny do dvou typových skupin:

1. Témata zahrnující určitá významná období obecných a českých (resp. československých) dějin (např. český stát ve středověku aj.).
2. Témata problémová, která sledují určitý historický jev, problém (např. revoluce, dekolonizace, válka v dějinách aj.).

Plánovaným záměrem je postupovat v chronologickém pořadí, pokud jde o témata zahrnující určitá významná období obecných a českých (resp. československých) dějin a vkládat mezi ně témata problémová (většinou tehdy, kdy sledovaný jev - problém - vznikl, případně, když měl největší význam či vliv). Postup bude upravován dle potřeb studentů: některým lépe zvládnutým tématům se bude věnovat méně času, problematičtější více.

DĚJEPIS - MATURITNÍ OKRUHY PRO ŠR 2017/2018
OBECNÉ ZNĚNÍ (možnost dílčích úprav)

1.	Historická propedeutika
2.	Svět předstátních struktur a vznik prvních států
3.	Starověké Řecko, antická řecká kultura
4.	Starověký Řím, kultura antického Říma
5.	Formování středověké Evropy (včetně české státnosti), (cca po rok 1000)
6.	Hlavní rysy evropského vývoje vrcholného a pozdního středověku
7.	Hlavní rysy vývoje českého státu v období vrcholného a pozdního středověku
8.	Raný novověk (Evr.) - 16. - 18. st., počátky kolonialismu
9.	Raný novověk (Naše země a habsburská monarchie) - 16. - 18. st.
10.	Velká francouzská revoluce a pokus o francouzskou hegemonii, revoluce v dějinách, obecné znaky a charakteristiky
11.	Velmocenské peripetie 1815 - 1914, vývoj v Evropě, kolonialismus a věk impérií, revoluce v dějinách, obecné znaky a charakteristiky
12.	České země a habsburská monarchie 1815 - 1914
13.	Příčiny a průběh první světové války
14.	Výsledky první světové války a vývoj v meziválečném období
15.	Vznik ČSR, její charakteristika a vývoj ve 20. letech, ČSR ve třicátých letech (do Mnichova)
16.	Druhá světová válka
17.	Období „druhé republiky“, české země a Slovensko v období od března 1939 do května 1945
18.	Výsledky druhé světové války, Evropa a svět v poválečném období (do 1953) - cesta k bipolárnímu uspořádání, kolonialismus a dekolonizace
19.	Období omezené demokracie a první fáze komunistického režimu v ČSR, ČSR součástí sovětského bloku (do druhé poloviny 50. let)
20.	Bipolární svět od padesátých let do poloviny 80. let (nástup M. S. Gorbačova k moci)
21.	ČSR (ČSSR) od konce padesátých let do poloviny 80. let (nástup M. S. Gorbačova k moci)
22.	Evropský a světový vývoj v posledních desetiletích (od poloviny 80. let 20. století)
23.	Vývoj našeho státu v posledních desetiletích (od poloviny 80. let 20. století)
24.	Průmyslová revoluce a její sociální důsledky
25.	Město v dějinách
26.	Moderní totalitarismus, obecné znaky, vývoj modelového režimu (sov. Rusko, Itálie, Německo, Čína)
27.	Pojem národ v dějinách, moderní národy a jejich formování
28.	Proměny evropského umění, kultury a životního stylu
29.	„Mýty“ českých dějin
30.	Struktura společnosti v dějinách a její proměny, formy a charakter vlády